

Vergaderjaar 2024–2025

28 089

Gezondheid en milieu

Nr. 334

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 april 2025

Op 20 februari jl. hebben de Minister van Klimaat en Groene Groei en ik u gezamenlijk geïnformeerd over de voortgang van de maatwerkafspraken met Tata Steel.¹ Met deze brief informeer ik u aanvullend daarop, mede namens de Minister van Klimaat en Groene Groei, over de voortgang van verschillende milieu en gezondheid gerelateerde onderwerpen rondom Tata Steel Nederland.

In deze brief worden de volgende onderwerpen toegelicht:

- Gezondheid borgen in beoogde Maatwerkafpraak;
- Proces maatwerkaanpak;
- Ontwikkeling gezondheidseffectrapportage;
- Wijziging samenstelling Expertgroep;
- Actualiteiten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH);
- Overige zaken waaronder toezeggingen uit de Commissiedebatten Externe Veiligheid van 16 oktober en 4 maart jl. en het plenaire debat Verduurzaming Industrie van 20 maart jl.² en een aantal moties.³

Gezondheid borgen in beoogde Maatwerkafpraak

Zoals het kabinet al eerder heeft aangegeven, zal het borgen van de gezondheid van omwonenden, werknemers en oud-werknemers van Tata Steel een prominente plaats krijgen in de maatwerkafpraak.⁴ In deze paragraaf wordt toegelicht op welke manier daar naartoe wordt gewerkt. Op dit moment is 1

¹ Kamerstuk II 29 826, nr. 233

² TZ202503–054, TZ202503–043,

³ Kamerstuk 28 089, nr. 315 en Kamerstuk 28 089, nr. 286

⁴ Kamerstuk II 29 826, nr. 209

Aangezien gezondheid, naast verduurzaming, een essentieel aspect is van de beoogde maatwerkafpraak met Tata Steel zijn er hiervoor door het kabinet al verschillende stappen gezet en onderzoeken uitgevoerd. Zo is, onder andere door het RIVM⁵, een groot aantal onderzoeken uitgevoerd en is de Expertgroep Gezondheid IJmond ingesteld. De Tweede Kamer is hier in de afgelopen jaren voortdurend van op de hoogte gehouden. Twee rapporten zijn in het bijzonder van belang geweest, namelijk de studie van het RIVM *De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving*⁶ en het advies *Gezondheid geborgd, de eerste bevindingen van de Expertgroep Gezondheid IJmond*⁷.

De uitkomst van het RIVM-rapport is deels verwerkt in de plannen van Tata Steel zoals die in januari 2024 met de Kamer zijn gedeeld.⁸ Daarnaast zijn beide rapporten verwerkt in de inzet van het Kabinet voor de onderhandelingen over de maatwerkafpraak.⁹ Dit heeft geresulteerd in de volgende gezondheidsdoelstellingen:

- Reductie van de hoeveelheid van het bedrijf afkomstige fijnstof in de omgeving;
- Reductie van NO₂-uitstoot van diffuse bronnen op grondniveau;
- Reductie van piek en tonaal geluid;
- Reductie van geuroverlast; en
- Reductie van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), waaronder PAK-uitstoot.

Ook de komende tijd zullen verschillende onderzoeken en adviezen verschijnen, waarmee een vinger aan de pols kan worden gehouden. Deze zullen verderop in deze brief nader worden toegelicht.

Proces maatwerkafpak

De maatwerkafpak is bedoeld voor de 20 grootste industriële uitstoters die bereid zijn blijvend te investeren en produceren in Nederland en te werken aan een businessmodel op basis van schone en duurzame producten en productieprocessen. De maatwerkafpak bestaat uit een stapsgewijze aanpak met drie fases: een *Expression of Principles*, een *Joint Letter of Intent* en een bindende maatwerkafpraak.¹⁰ Dit doet recht aan de complexiteit van deze materie en aanpak. Het werken met verschillende fases is van belang, omdat het bijvoorbeeld tijd kost om de technische en bedrijfseconomische uitwerking en onderbouwing te concretiseren.

In de *Expression of Principles* (EoP) staan op hoofdlijnen de ambities, verschillende potentiële onderwerpen en doelen beschreven voor het maken van een mogelijke maatwerkafpraak in een latere fase. De EoP met Tata Steel is medio 2022 afgerond.¹¹

De *Joint Letter of Intent* (JLOI) is concreter en gedetailleerder uitgewerkt. Het kan per bedrijf verschillen welke onderwerpen exact in een JLOI terugkomen. Om tot een JLOI te komen met Tata Steel worden onder meer de CO₂-reductiedoelen nader uitgewerkt, de voorwaarden voor borging van de CO₂-reductie bepaald, en de afspraken over de bovenwet-

⁵ <https://www.rivm.nl/tata-steel/overzicht-rapporten-gezondheid-in-ijmond>

⁶ De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving | RIVM

⁷ Kamerstuk 28 089, nr. 272

⁸ Kamerstuk 28 089, nr. 271

⁹ Kamerstuk 29 826, nr. 209

¹⁰ Kamerstuk 29 826, nr. 173

¹¹ Kamerstuk 32 813, nr. 1082

telijke gezondheidsdoelen en manier van borging hiervan bepaald. Als onderbouwing wordt onder meer de business case nader uitgewerkt en getoetst en worden technische haalbaarheidsonderzoeken gedaan.

Een *concept JLOI* wordt voor advies voorgelegd aan de Adviescommissie Maatwerkafspraken Verduurzaming Industrie (AMVI). De Expertgroep Gezondheid IJmond zal de AMVI adviseren over de gezondheidsparagraaf van de concept JLOI met Tata Steel. Op dat moment is de beoogde concept JLOI voldoende gedetailleerd uitgewerkt en er is tegelijkertijd nog ruimte om de overwegingen van de adviescommissie mee te nemen in de uitwerking van een definitieve JLOI. De definitieve JLOI en het advies daarop worden vervolgens met de Tweede Kamer gedeeld¹².

Na ondertekening van de JLOI zal deze verder worden uitgewerkt tot een *bindende maatwerkafpraak*, aangepast aan de aard, de tijdhorizon en de omstandigheden van de verschillende voorgestelde projecten. Tot op heden is er alleen met het bedrijf Nobian een bindende maatwerkafpraak gesloten. De Kamer kan daarin een voorbeeld zien van een manier waarop een maatwerkafpraak juridisch geborgd kan worden.¹³

Het resultaat van de onderhandelingen met Tata Steel zal moeten voldoen aan de Europese staatssteunregels en ter goedkeuring aan de Europese Commissie worden voorgelegd. Daarbij wordt expliciet getoetst of de gemaakte afspraken, mede die op het gebied van milieu, daadwerkelijk bovenwettelijk zijn en of de steun proportioneel is. De budgettaire gevolgen van het uiteindelijke onderhandelingsresultaat met Tata Steel zijn onder voorbehoud van parlementaire autorisatie van de begroting.

Tenslotte is goede monitoring van de afspraken belangrijk om te bewaken dat resultaten daadwerkelijk worden gerealiseerd.¹⁴ Dit is ook onderdeel van de te maken maatwerkafpraak. Op deze manier kan tijdig worden bijgestuurd in het geval dat doelstellingen onverhoopt niet (tijdig) kunnen worden gerealiseerd. Zoals eerder aangegeven, zijn er reeds middelen gereserveerd in het klimaatfonds voor versterking van het toezicht en handhaving ten behoeve van de maatwerkafspraken.

Ontwikkeling gezondheidseffectrapportage

Aanleiding

Eén van de adviezen van de Expertgroep Gezondheid IJmond is om parallel aan het opstellen van het Milieueffectrapport een zogenaamde gezondheidseffectrapportage (GER) op te stellen¹⁵. De Expertgroep ziet de Gezondheidseffectrapportage (GER) als een hulpmiddel om gezondheid een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over de maatwerkafspraken.¹⁶ De Expertgroep geeft in haar advies aan dat de methodiek van het hierboven genoemde RIVM-rapport uit 2023 als basis kan dienen voor de methodiek van een GER. Een GER bestond immers nog niet en er moest een methodiek worden uitgewerkt en vastgesteld voordat een GER bij Tata Steel kan worden opgesteld.

¹² Toezegging CD debat maart 2024

¹³ Tailor-made Agreement Nobian | Convenant | Rijksoverheid.nl

¹⁴ Conform motie Olger van Dijk: Kamerstuk 28 089, nr. 288

¹⁵ Bijlage bij Kamerstuk II 28 089, nr. 272, 28 feb 2024

¹⁶ Bijlage bij Kamerstuk II 28 089, nr. 324, 4 oktober 2024

Methodiek

Naar aanleiding van het advies van de Expertgroep en een motie (Kamerstuk 28 089, nr. 307)¹⁷ van de Kamer is er vóór de zomer van 2024 gestart met het concretiseren van een GER bij Tata Steel. Hierbij is gebruik gemaakt van de expertise van de Expertgroep Gezondheid IJmond, de Commissie voor de milieueffectrapportage, de GGD Kennemerland, het RIVM, de provincie Noord-Holland en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Daarnaast is hierover overleg gevoerd met omwonenden en het bedrijf.¹⁸ Op basis van deze gesprekken heeft het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) het RIVM de opdracht gegeven voor het ontwerpen van een methodisch kader voor een GER voor Tata Steel. Deze methodiek heeft het RIVM nu afgerond. U treft deze als bijlage bij deze brief.

De GER richt zich expliciet op gezondheid, anders dan het milieueffectrapport (MER) dat door Tata Steel in het kader van de vergunningverlening voor hun plannen voor vergroening wordt opgesteld. In het MER worden verwachte effecten op emissies, immissies en deposities beschreven en getoetst aan wettelijke milieunormen. Het MER dient als een bouwsteen voor de GER. In de GER wordt een vertaling gemaakt naar de mogelijke effecten op de gezondheid van omwonenden. De gezondheidseffecten zullen deels kwantitatief en deels kwalitatief worden beschreven. Omdat het gaat om een effectinschatting, zal deze per definitie onzekerheden bevatten.

Relatie met milieueffectrapport en vergunningverlening

Zoals hierboven al beschreven, is een GER iets anders dan een MER. Een MER is een wettelijk verplichte rapportage die moet worden opgesteld door een bedrijf bij het aanvragen van een vergunning.¹⁹ Een MER zorgt ervoor dat milieu een plaats krijgt in de besluitvorming over een project. Het proces van de MER loopt momenteel al voor het project Heracleus-Groen Staal van Tata Steel²⁰. Het bevoegd gezag, de provincie Noord-Holland, heeft reeds aangegeven dat een gezondere leefomgeving een centrale plek in het MER van Tata Steel dient te krijgen.²¹

In december 2024 heeft de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) concepten van onderzoeken voor de MER ontvangen van Tata Steel. De Omgevingsdienst heeft haar opmerkingen op deze concepten in maart gedeeld met Tata Steel. Het bedrijf zal deze de komende maanden verwerken om te komen tot een volgende versie van het MER. Tata Steel heeft toegezegd deze versie openbaar te maken, naar hun verwachting zal dat voor de zomer zijn. Daarmee wordt ook invulling gegeven aan een toezegging aan de Kamer²².

Uitvoering

Een volgende stap is het opstellen van de GER bij Tata Steel. Het streven is dat de eerdergenoemde partijen hierbij op basis van hun expertise worden betrokken.

¹⁷ Kamerstuk 28 089, nr. 286

¹⁸ Kamerstuk II 28 089, nr. 318

¹⁹ Wat is milieueffectrapportage? - Commissiemedi.nl

²⁰ https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Gezonde_leefomgeving_Milieu/Projecten/Groen_Staal

²¹ Gezondere Leefomgeving staat centraal in milieueffectrapport Tata Steel - Toezicht op Tata Steel

²² TZ202503-043

Op dit moment is nog niet de informatie beschikbaar die nodig is om een GER op te kunnen stellen. Hiervoor zijn data onder meer uit het MER nodig, met een behoorlijke mate van detail en zekerheid, om de onzekerheden niet te groot te laten worden. Idealiter wordt een GER opgesteld op basis van een definitieve MER, die ook beoordeeld is door de Commissie MER en het bevoegd gezag, omdat de data dan volledig gevalideerd zijn. Tegelijkertijd vraagt uw Kamer om zo spoedig mogelijk een GER op te stellen. Daarom wordt er een balans gezocht tussen nauwkeurigheid en snelheid.

De gezondheidseffecten zullen zoveel mogelijk cijfermatig inzichtelijk worden gemaakt. Voor de onderdelen waar het mogelijk is te kwantificeren en waar er voldoende gegevens beschikbaar zijn, zullen de gezondheidsrisico's berekend worden. Om tegemoet te komen aan het verzoek van de Kamer om zo spoedig mogelijk een GER uit te voeren, heeft Tata Steel aangegeven bereid te zijn om voorafgaand aan publicatie van de definitieve MER vertrouwelijk concepten te verstrekken aan de opsteller van de GER²³. Daardoor zou op basis van deze conceptgegevens gestart kunnen worden met het opstellen van een (concept) GER. Tata Steel heeft ook toegezegd de voor de GER benodigde informatie te delen zodra deze beschikbaar is. Dat betekent dat een GER hopelijk in de tweede helft van dit jaar kan worden afgerond. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat de methodiek voor het eerst wordt toegepast. Zodra de GER voor Tata Steel is afgerond, zal deze aan de Kamer worden gestuurd.

Uw Kamer is reeds ingegaan op de suggestie om over de GER bij Tata Steel nader in gesprek te gaan in de vorm van een rondetafelgesprek.

Gezondheidsrapportage als breder instrument

Het is in dit stadium nog te vroeg om over de eventuele juridische borging van een GER als onderdeel van vergunningen voor industriële bedrijven in het algemeen te spreken, zoals voorgesteld in de motie Gabriëls.²⁴ Op basis van de ervaringen met bovengenoemde GER voor Tata Steel, zal als onderdeel van de Actieagenda Industrie en Omwonenden worden verkend of een GER als generiek instrument voldoende effectief en werkbaar is. Op basis daarvan kan eventueel worden gekeken of het onderdeel zou moeten worden van het VTH-stelsel.

Wijziging samenstelling Expertgroep

In het najaar van 2023 is de Expertgroep Gezondheid IJmond ingesteld.²⁵ De Expertgroep adviseert over de gezondheidsvraagstukken in de IJmond. De Expertgroep bestaat uit tien experts op het gebied van gezondheid op juridisch, medisch en sociaaleconomisch vlak. Per 1 januari 2025 heeft een van de leden van de Expertgroep haar ontslag aangeboden wegens een nieuwe rol elders en de mogelijke belangenverstrengeling tussen beide functies.

Conform artikel 3 van het instellingsbesluit mag de Expertgroep bestaan uit een voorzitter en negen leden. De Staatssecretaris kan leden (op eigen verzoek) ontslag verlenen en (nieuwe) leden (her)benoemen. In maart is het vertrekkende lid vervangen. Het instellingsbesluit is daartoe op 12 maart jl. gewijzigd en gepubliceerd in de Staatscourant.²⁶

²³ Conform motie Eerdmans: Kamerstuk 28 089, nr. 316

²⁴ Kamerstuk 28 089, nr. 287

²⁵ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0048808/2023-11-01>

²⁶ Staatscourant 2025, 7194 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen

Actualiteiten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)

De provincie Noord-Holland, heeft provinciale staten recent in een voortgangsbrief²⁷ uitvoerig over de stand van zaken van VTH bij Tata Steel geïnformeerd. Hierin is onder andere ingegaan op het onderzoek naar het intrekken van de vergunning van Kooksgasfabriek 2, vergunningverlening van het Groen Staalproject, lopende lasten onder dwangsom, emissiemetingen en bodemverontreiniging. Een afschrift van deze brief is bij deze Kamerbrief gevoegd.²⁸

Kooksgasfabriek 1

In het plenaire debat over de verduurzaming van de industrie van 20 maart jl. is aan de Kamer toegezegd in te gaan op de plaats van Kooksgasfabriek 1 in het businessmodel van Tata Steel. Sluiting van deze fabriek is niet voorzien als onderdeel van het eerste deel van het verduurzamingsplan (voor 2030). In de tweede fase, als ook de overige onderdelen van het bedrijf verduurzamen, zal deze fabriek wel sluiten. Dat betekent ook dat de fabriek tot die tijd aan de geldende voorschriften zal moeten voldoen. Dit is een verantwoordelijkheid van het bedrijf zelf. Gelet op de lopende lasten onder dwangsom, zal het bedrijf hier prioriteit aan moeten geven en proactief mee aan de slag moeten gaan.

Kooksgasfabriek 1 is een grote uitstoter van stikstofoxides. Daarom wordt onderzocht of de voorschriften die voor deze fabriek gelden kunnen worden aangescherpt. In 2022 heeft de OD NZKG namens het bevoegd gezag aan Tata Steel een onderzoekverplichting opgelegd met betrekking tot het reduceren van de emissie van stikstofoxides (NO_x) door Kooksgasfabriek 1 richting de 500 mg/m³. Dit is in lijn met een eerder aangenomen Kamermotie.²⁹ De motie verzoekt de Nederlandse regels aan te passen zodat de Europese norm van 500 milligram stikstofdioxide per kubieke meter ook kan worden opgelegd aan de kooksgasfabrieken van Tata Steel. U bent eerder over dit traject geïnformeerd³⁰.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) heeft op 6 januari 2025 advies gegeven over het voornemen om een besluit te nemen over deze nieuwe emissienorm. Het doel is om, als de kosteneffectiviteitsanalyse daar voldoende aanleiding voor geeft, de vergunning aan te passen om de gemiddelde uitstoot-normen van NO_x van de schoorstenen 11, 12, 13 en 14 te verlagen richting 500 mg/Nm³. Welke normverlaging daadwerkelijk realistisch is, moet nog blijken uit zowel een kosteneffectiviteitsanalyse als een technisch-inhoudelijke onderbouwing. De OD NZKG zal het advies van de ILT betrekken in de verdere procedure. Het uitvoeren van een kosteneffectiviteitsanalyse kost veel tijd. ILT adviseert hier 3 maanden de tijd voor te nemen. De OD NZKG verwacht daarom niet voor het vierde kwartaal van 2025 een besluit te kunnen nemen.

De informatie die uit bovengenoemd vergunningstraject volgt, is ook relevant voor het aan deze motie verbonden wetgevingstraject. Zoals eerder aan de Kamer gemeld, worden om deze reden op dit moment geen verdere stappen gezet in het aan deze motie verbonden wetgevings-traject³¹.

²⁷ Brief aan PS over Informatievoorziening uitvoering en handhaving provinciale staten 22 januari 2025

²⁸ Conform motie Zeedijk: Kamerstuk 28 089, nr. 315

²⁹ Kamerstuk 22 343, nr. 354

³⁰ Kamerstuk 22 343, nr. 393

³¹ Kamerstuk 22 343, nr. 393

Toezegging schriftelijke reactie rapport Stuifgevoelige Goederen

De Kamer heeft om een schriftelijke reflectie gevraagd op een partijdeskundigenrapport «Stuifgevoelige Goederen 2024 inzake Tata Steel» van dhr. Coenrady. We waarderen de betrokkenheid van dhr. Coenrady en de andere invalshoek die in het rapport uiteen wordt gezet. Het rapport is door lenW nader bestudeerd en in november mondeling besproken met dhr. Coenrady.

In het rapport komt o.a. de vraag aan de orde of overkappingen bij Tata Steel juridisch afdwingbaar zijn. Het rapport stelt dat het toepassen van een gesloten opslag bij stuifgevoelige goederen het uitgangspunt moet zijn en dat alle stuifgevoelige stoffen in gesloten ruimten moeten worden opgeslagen en/of gemengd.

De conclusies van het rapport worden door lenW niet gedeeld. Onder de huidige wet- en regelgeving zijn overkappingen bij Tata Steel niet juridisch afdwingbaar. Dat is om de volgende redenen:

1. Om aan Europese regelgeving te voldoen mag een keuze worden gemaakt om minimaal één of eventueel meer van de daarin genoemde technieken toe te passen waarin geen voorkeur is aangegeven over welke techniek boven andere technieken zou moeten worden toegepast.
2. Er volgt ook geen verplichting uit nationale regelgeving omdat complexe bedrijven zoals Tata Steel zijn uitgezonderd.
3. Een recente uitspraak van de rechtbank Noord-Holland wijst erop dat overkappingen bij Tata Steel niet verplicht kunnen worden opgelegd.
4. Ook de enige andere bekende toepassing van overkappingen bij een staalfabriek, in Italië, is met behulp van overheidssubsidie tot stand gekomen en daarom niet vergelijkbaar.

Deze vier punten worden hieronder verder toegelicht.

1. Best Beschikbare Technieken (BBT)

Een bedrijf moet de beste beschikbare technieken toepassen bij het voorkomen en beperken van diffuse stofemissie. De beste beschikbare technieken zijn maatregelen waarbij de praktische bruikbaarheid is aangetoond. En die, kosten en baten in aanmerking genomen, economisch en technisch haalbaar in de betrokken industriële context kunnen worden toegepast. Het bevoegd gezag kan in dat kader in de vergunning eisen stellen. Daarbij wordt rekening gehouden met BBT-conclusies (en andere documenten). De situatie bij Tata Steel valt onder het BBT-referentiedocument (BREF) ijzer en staal³². De BBT voor diffuse stofemissies van de opslag, het hanteren, en het transport van materiaal te voorkomen of te verminderen door toepassing van een of meer van de genoemde technieken zoals opgenomen in BBT-conclusie 11. Volgens de OD NZKG hanteert Tata Steel het gros van de genoemde technieken.

In de BREF-ijzer en staal is met betrekking tot de BBT-conclusie en technieken het volgende opgenomen: «11. De BBT is diffuse stofemissies van de opslag, de hantering en het transport van materiaal voorkomen of verminderen door toepassing van een of meer van de onderstaande technieken³³.»

Daaruit volgt dat het toepassen van één of meer technieken als BBT kan worden beschouwd. Er wordt niet aangegeven dat één specifieke techniek

³² <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/iron-and-steel-production>

³³ Uitvoeringsbesluit EC BBT-conclusies inzake industriële emissies voor de ijzer- en staalproductie

(zoals overkappingen) altijd moet worden toegepast. In de lijst van mogelijke technieken staat vervolgens genoemd: *«gebruik van opslag in een gebouw of in vaten, in plaats van opslaghopen buiten het gebouw, indien de omvang van de opslag dit mogelijk maakt»*. De omvang van de opslagen bij Tata Steel zijn dusdanig groot en hoog waardoor toepassen van deze techniek niet de meest voor de hand liggende optie is en daarom momenteel ook niet wordt toegepast.

Daarnaast is gekeken naar het document BREF op- en overslag: *«BAT is to apply enclosed storage by using, for example, silos, bunkers, hoppers and containers, to eliminate the influence of wind and to prevent the formation of dust by wind as far as possible by primary measures. ... However, although large volume silos and sheds are available, for (very) large quantities of not or only moderately drift sensitive and wettable material, open storage might be the only option. Examples are the long-term strategic storage of coal and the storage of ores and gypsum.»*³⁴

BBT is dus in ieder geval het toepassen van één of meer van de genoemde technieken. Uit de eerste zinnen van de BBT-conclusie wordt niet aangegeven dat de ene techniek toegepast moet worden boven andere technieken die hier genoemd staan. In tegenstelling tot de bewering uit het rapport van Coenrady, blijkt er uit de BBT-conclusie zelf geen voorkeur over welke techniek boven andere technieken zou moeten worden toegepast.

2. Besluit activiteiten leefomgeving

De regels over opslag van goederen in gesloten ruimten in hoofdstuk 4 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) gelden niet voor complexe bedrijven zoals Tata Steel. Artikel 4.1065 Bal is daarmee niet van toepassing voor Tata Steel. Er is ook geen andere Nederlandse wet- en regelgeving van toepassing.

3. Uitspraak rechtbank Noord-Holland

Een recente uitspraak³⁵ van de rechtbank Noord-Holland ondersteunt de zienswijze dat overkappingen momenteel niet wettelijk kunnen worden afgedwongen bij Tata Steel. De rechtbank is van oordeel dat de BBT-conclusie 11 facultatief is geformuleerd door de tekst: *«toepassing van een of meer van de onderstaande technieken»*. Dat betekent dat een keuze kan worden gemaakt om minimaal één of eventueel meer van de daarin genoemde technieken toe te passen en dat daarmee al aan de BBT-conclusie wordt voldaan. Anders dan in de zaak is gesteld, volgt uit de BBT-conclusie niet dat de in die conclusie genoemde technieken allemaal toegepast moeten worden. Dat het wellicht technisch mogelijk is om een grote overkapping te bouwen, maakt dat niet anders.

Daarmee is volgens de rechtbank voldoende gemotiveerd dat aan BBT-conclusie 11 wordt voldaan door Tata Steel, omdat de transportbanden zijn overkapt en de opslag nat wordt gesproeid en dat deze BBT-technieken in de vergunning uit 2007 zijn vastgelegd in verschillende voorschriften.

³⁴ Emissions from Storage I EU-BRITE sectie 5.3.1.

³⁵ Rechtbank Noord-Holland 9 januari 2025, ECLI:NL:RBNHO:2025:190

4. Toepassingen elders

Bij de staalfabriek Ilva in Taranto (Italië) is recent een (niet hermetisch) gesloten opslaghal gerealiseerd. Deze maatregel is mede gefinancierd door de Italiaanse overheid en was niet afdwingbaar op basis van wet- en regelgeving.

Om bovenstaande redenen worden de conclusies van het rapport van dhr. Coenrady daarom niet door lenW gedeeld. lenW heeft deze conclusies in het kader van hoor- en wederhoor gedeeld met dhr. Coenrady. Dhr. Coenrady heeft aangegeven het standpunt van het ministerie niet te delen.

CE-Delft rapport «Analyse Toekomstplannen Tata Steel»

Op 4 oktober jl. is er bij lenW een gesprek gevoerd met CE-Delft en Greenpeace n.a.v. het rapport «Analyse Toekomstplannen Tata Steel», wat CE-Delft in opdracht van Greenpeace heeft opgesteld. Hierin wordt een vergelijking gemaakt tussen de verduurzamingsroute van Tata Steel, en een alternatieve route gebaseerd op inkoop van halffabricaten en grotere inzet van schroot. Vanuit de rijksoverheid en de OD NZKG zijn enkele aandachtspunten bij het onderzoek meegegeven:

- De analyse sluit niet volledig aan bij de cijfers die bekend zijn bij het Rijk. CE-Delft gaat uit van een CO₂-reductie van 5 Mton op basis van het Heracless-Groen staal plan inclusief afvangen en opslaan van CO₂-uistoot middels de zogenoemde *Carbon Capture and Storage* technologie (CCS). Echter, met het Heracless-project wordt al een CO₂-reductie van 5 Mton gerealiseerd, zonder eventuele inzet van CCS, zie hierover ook onder meer de Groen Staal³⁶ brief. De kosteninschatting van CE-Delft zou hierop aansluitend exclusief CCS moeten zijn.
- De resultaten van Roadmap+³⁷ dragen bij aan de reductie van stikstof- en fijnstofuitstoot maar ontbreken in de CE-Delft analyse. Daarnaast zijn de beoogde extra gezondheids- en milieumaatregelen uit het Groen Staal-project zoals overkappingen ook niet meegenomen in de analyse van de fijnstofreductie.
- De emissiegegevens van zowel de huidige installaties als de toekomstige productieroute middels een Direct Reduced Iron-fabriek (DRI-fabriek) en elektrische vlamboogoven (EAF) lijken te zijn gebaseerd op verouderde of niet-toepasbare literatuurgegevens. Hierdoor ontstaat een onvolledig beeld van de werkelijke emissiesituatie bij zowel de bestaande als de nieuwe installaties waarbij moderne mitigerende maatregelen zullen worden toegepast.
- Daarnaast ontbreekt een analyse van de (internationale) staalmarkt of analyse van de ontwikkelingen in de techniek. Hierdoor is er uitgegaan van standaarden en een vaste kostprijs. Daardoor kan er geen conclusie over gehanteerde kostprijzen en markten worden getrokken.

CE-Delft heeft aangeboden om bovengenoemd punten (deels) mee te nemen in een aanvullende analyse, wanneer de rijksoverheid een opdracht zou verschaffen aan CE-Delft. Er wordt op dit moment geen noodzaak gezien om een dergelijke opdracht te verstrekken, mede omdat de verwachting is dat de gezondheidseffectrapportage en het milieueffect-rapport de gevolgen van de toekomstplannen op gezondheid en milieu gedetailleerd in beeld gaan brengen.

³⁶ Afschrift brief Tata Steel over voorgenomen milieuverbeteringen | Rapport | Rijksoverheid.nl

³⁷ Roadmap+ is een in 2019 vrijwillig door Tata Steel opgesteld verbeterprogramma van ruim 30 maatregelen die uiterlijk 2025 worden gerealiseerd.

Toezegging schriftelijke reactie in te gaan op de vraag te gaan kijken naar alternatieve routes verduurzaming Tata Steel

Tijdens het plenaire debat Verduurzaming Industrie van 20 maart jl. werd door het lid Kostic gevraagd om een schriftelijke reactie op een onbeantwoorde vraag. De vraag was of de Minister van Klimaat en Groene Groei, onder andere gezien de signalen vanuit verschillende experts (waaronder CE-Delft), wilde kijken naar een circulair Tata Steel, zonder het energie-intensieve gedeelte.³⁸

Het overleg met CE-Delft en Greenpeace en input vanuit andere analyses en adviezen heeft niet geleid tot een andere conclusie over de route en inzet van het kabinet voor de verduurzaming en het schoner worden van de staalproductie bij Tata Steel.³⁹

De onderhandelingsinzet is gekozen na zorgvuldige afweging van de verschillende routes, vanuit diverse perspectieven, en breed gedragen in de Kamer met het aannemen van de motie Erkens.⁴⁰ In de keuze zijn o.a. het rapport van Wijers/Blom en het eerste advies van de Expertgroep Gezondheid IJmond meegenomen. Een alternatieve manier van staal maken zoals ook omschreven door Wijers/Blom⁴¹, is een route met enkel de inzet van schroot, of op basis van geïmporteerd halffabricaat (HBI), een route die ook CE-Delft in haar vergelijking heeft gebruikt. Die route is met name niet gekozen omdat deze niet voldoende haalbaar wordt geacht. Productie van het hoogwaardige staal dat Tata Steel op dit moment maakt, is niet mogelijk met alleen inzet van schroot vanwege kwaliteitsvereisten. Ook is er (nog) geen markt voor HBI, en komt deze mogelijk ook niet van de grond. Daarbij geven Wijers/Blom aan dat een route op basis van alleen schroot of geïmporteerd HBI geen rendabele businesscase voor het bedrijf oplevert. Overigens is ook het smelten van schroot energie-intensief. In de huidige plannen richt het bedrijf zich wel op een verhoging van het aandeel schroot naar 30% (en 50% na fase 2 van de verduurzaming). Met deze verhoging van het aandeel schroot draagt deze maatwerkafpraak bij aan de circulariteitsdoelen.⁴²

Tot slot

Het kabinet zet zich blijvend in voor een schone en duurzame staalindustrie in Nederland, zowel middels het spoor van de vergunning, toezicht en handhaving, als via de maatwerkaanpak. We houden de Kamer periodiek op de hoogte van de voortgang.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
C.A. Jansen

³⁸ Hiermee wordt de toezegging afgedaan

³⁹ In het tweede kwartaal van 2025 zal de Minister van KGG verder ingaan op verschillende analyses (CE-Delft, TNO, PWC en de brief van 13 economen in de media) over de wijze waarop het samenspel van de energie-, klimaat- en grondstoffentransitie de waardeketens van de basisindustrie op lange termijn al of niet zouden kunnen veranderen en geografisch verleggen.

⁴⁰ Kamerstukken II 28 089, nr. 313

⁴¹ Rapport «Hoe Tata Steel Nederland te verduurzamen? Bijlage bij Kamerstuk 32 813, nr. 1369

⁴² Conform reactie op motie Kamerstuk 29 826 nr. 186 in Kamerstuk II 29 826 nr. 203